سرمقاله

پاتک استراتژیک اروپا به چین

ادامه از صفحه۱

... اتحادیه در این زمینه به ابتکارات بی‌شماری در سطح خود اتحادیه و کشورهای عضو تقسیم شده است. این امر منجر به همپوشانی‌ها، شکاف‌ها، ناکارآمدی‌ها و فقدان موضع ژئوپلیتیکی در ارائه کمک‌های فوق شده و برای رفع این نقیصه، با استفاده از استراتژیک در اصنایع موجود به آکسنی آجامبده که استراتژی دروازه جهانی نام گرفته است.

اتحادیه اروپا اخیرا دو گام در این راستا برداشته است؛ اول اینکه این سازمان بودجه‌های متعدد خود را در یک ابزار واحد به نام ابزار همسایگی، توسعه و همکاری بین‌المللی (NDICI) با ۷۹/۵ میلیارد یورو برای دوره ۲۰۲۱-۲۰۲۷ ترکیب کرده است و دوم اینکه هیم اروپا را راهاندازی کرده است که منابع اتحادیه اروپا، کشورهای عضو، بانک سرمایه‌گذاری اروپا (EIB) و بانک اروپایی بازسازی و توسعه (EBRD) و سایر مهادمازان اروپایی مانند بخش خصوصی و موسسات مالی را ترکیب می‌کند. دروازه جهانی نشان‌دهنده گام مهم دیگری در فرآیند تجمیع منابع مالی اتحادیه اروپا است و به دلیل آمرکار آن بر موضوع راهبردی توسعه زیرساخت‌ها و اتصال، گام مهمی به حساب می‌آید.

این استراتژی قرار است از پروژه‌های پایدار و با کیفیت بالا در حوزه‌های ارتباطات دیجیتال و شبکه‌های اتصال بهره بلند، آب و هوا و انرژی پاک حمل‌ونقل، سلامت و آموزش و پژوهش حمایت کند. هدف سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های راه آهن، جاده‌ها، بنادر، فرودگاه‌ها، شبکه‌های اجتیک و گذرگاه‌های مرزی، کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای و متنوع‌سازی زنجیرهای تامین و ساختوساز در اروپا خواهد بود. تقویت محیط رگولاتوری و استانداردهای اتحادیه اروپا از دیگر اهداف این استراتژی است.

جنبه مهم اعلامی دیگر این استراتژی جنبه هنجاری-ارزشی آن در تطابق با سنت اتحادیه به‌عنوان یک بازیگر هنجاری است. بنا به ادعای اروپا، فون‌در‌لاین، دروازه جهانی رویکردی «ارزش‌محور» خواهد داشت و یک «برند قابل اعتماد» برای حکمرانی خوب خواهد بود. اصول کلیدی اعلامی برای این استراتژی شامل ارزش‌های دموکراتیک و استانداردهای بالای حقوق انسانی، اجتماعی و کارگران، سرمایه‌گذاری در راستای حاکمیت قانون، حقوق بشر و هنجارهای بین‌المللی، حکمرانی خوب و شفافیت، مشارکت برابر، حمایت از گذار سبز، احترام به قوانین بین‌المللی و مالکیت معنوی و حرکت به سمت اقتصاد چرخشی خواهد بود. قرار است تامین مالی تحت شرایط «منصفانه و مطلوب» برای محدود کردن خطر ایفاءت بدهی انجام شود.

از جنبه‌های قابل توجه دیگر این استراتژی، انسجام حاکمیتی آن است. دروازه جهانی در مقایسه با دو مدل قبلی خود، استراتژی دیپلماسی اقتصادی اروپا در سال ۲۰۱۶ (EU economic diplomacy strategy) و استراتژی اتصال در سال ۲۰۱۹ (The EU Connectivity Strategy) با پیشنهاد ایجاد یک شورای تجاری به رهبری رئیس کمیسیون اروپا نقطه عطفی را نشان می‌دهد. به لحاظ جغرافیایی، دروازه جهانی بیشتر در آسیا، آفریقا و آمریکای لاتین فعالیت خواهد کرد. اتحادیه اروپا در نظر دارد ۴/۲ میلیارد یورو کمک بلاعوض برای کشورهای جنوب صحرای آفریقا و ۱۰۸ میلیارد یورو برای شمال آفریقا برای حمایت از انرژی‌های تجدیدپذیر و به‌ویژه تولید هیدروژن تجدیدپذیر تخصیص دهد که می‌تواند به نیاز اتحادیه برای سوخت سبز کمک کند. علاوه بر گذار سبز، بر تحول دیجیتال نیز در این سند تاکید بسیاری شده است. از دید اتحادیه اروپا، تحول دیجیتال یک تغییر بازی بزرگ است که توسط آمریکا و چین به پیش برده می‌شود. هدف جاده ابریشم دیجیتال چین، به‌عنوان بخشی از BRI، حمایت از شرکت‌های دیجیتال و فناوری پیشرفته چین است و این کشور با سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های دیجیتال، بازارهایی را برای فعالیت خود در کشورهای ثالث ایجاد می‌کند. اگرچه اتحادیه اروپا یکی از اولین بازیگرانی است که با وضع قوانین متعدد به ظهور شرکت‌های بزرگ فناوری واکنش نشان داده اما تمرکز استراتژی دیجیتال فعلی آن (۲۰۳۰ Digital Compass)، عمدتا درون اروپایی است و عمدتا شرکت‌های فناوری بزرگ ایالات متحده را هدف قرار می‌دهد. به نظر می‌رسد در دروازه جهانی، اتحادیه اروپا در حل این موضوع است که در دنیای متصل کنونی، کار در داخل کافی نیست. همچنین تعامل با کشورهای در حال توسعه که به دنبال جایگزینی برای پیشنهادهای چینی و آمریکایی در حوزه دیجیتال هستند، بسیار مهم خواهد بود. بنابراین تحول دیجیتال و ICT در دروازه جهانی، رنگ و بوی قوی‌تری دارد.

چالش‌های محقق‌سازی

ادبیات بحث و بخش عمده‌ای از تحلیل‌های منتشرشده درباره این استراتژی، نگاه مردمی به موفقیت آن دارند و موانع متعددی را بر سر راه تحقق آن برشمرده‌اند. از دید برخی از کارشناسان این برنامه می‌تواند قربانی کسر بودجه و انتظارات بالا، مانند اهداف زیست‌محیطی و طرح‌هایی چون تقویت دموکراسی و حقوق بشر شود. بسیاری نیز بر این باورند که چالش اصلی همسو کردن همه بازیگران اروپایی برای همکاری و به اشتراک گذاشتن منابع مالی لازم برای سرمایه‌گذاری خواهد بود. تردیدهایی نیز درباره توانایی اتحادیه اروپا برای تضمین سرمایه‌گذاری‌های خصوصی وجود دارد. نبود «پول نقد تازه» و مشکلات عملیاتی یا الفوه هیم اروپا» که چند سطحی و غیرمتمرکز است، از دیگر چالش‌های مهم است. ساختار مدیریتی «هیم اروپا» تا حدی ضعیف است که انسجام و کارآیی توسعه‌ای آن را تضعیف کند. اینکارات نیم اروپا به خوبی در استراتژی بلندمدت اتحادیه اروپا لحاظ نشده و بطور عمده به هر پیشنهاد خاص توسط کشورهای عضو وابسته است. علاوه بر این، استراتژی مذکور می‌تواند در بروکراسی پیچیده اتحادیه اروپا و شمار بالای بازیگران ناهمگون آن گیر کند.

برخی کارشناسان بر این باورند که دروازه جهانی دیدگاه نسبتا ساده‌لوحانه‌ای به ژئوکونومی دارد. تا زمانی که چین با غرب سالانه ۴۰۰ میلیارد یورو مازاد تجاری داشته باشد، ۴۰۰ میلیارد یورو دروازه جهانی، تا حدودی ناچیز است. علاوه بر این، چین به دنبال ایجاد طیف گسترده‌ای از زنجیره‌های تامین است. بسیاری از بنادر، خطوط راه‌آهن و خطوط لوله در خارج از کشور، از صادرات و واردات چین پشتیبانی می‌کنند. در واقع چین در حال تسلط هرچه بیشتر بر زنجیره‌های تامین بین‌المللی است. این احتمال هم وجود دارد که گروه بزرگی از کشورهای در حال توسعه از دستوکار دموکراتیک دروازه جهانی استقبال نکنند. در نظر نمونه، جوانی، کشورها بیش از هر چیز خواهان استقلال هستند. بنابراین، با وجود جذابیت کار با اروپا همزمان، با سایر بازیگران از جمله چین، ایالات متحده و حتی روسیه و ترکیه به دنبال معامله خواهند بود. آنها پول را می‌گیرند، بدون اینکه بخواهد خودکار ارزش‌ها و قوانین را بپذیرند.

به گفته برخی منتقدان، هدف اصلی اتحادیه اروپا با گلوبال گیت وی ایجاد انگیزه برای کشورها علیه و شرکتها برای انجام کارهای بیشتر است. اما بسیاری از شرکتهای اروپایی اعروپه با چینی‌ها خوب کار می‌کنند؛ بخطوری که پیمانکاران چینی کارهای سنگین را انجام می‌دهند و شرکتهای اروپایی از دانش خود پول بیشتری کسب می‌کنند. بنابراین، به آسانی حاضرند به چشم‌پوشی از منافع و سود خود در همکاری با چین نخواهند بود.

چشم‌انداز و سخن پایانی

امروزه طرح‌های سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها، بازی بزرگ قرن بیست‌ویکم بین قدرت‌های بزرگ است. تقلا برای نفوذ، اختلاف‌آمیزی و دسترسی اولویت‌دار به منابع استراتژیک در دستور کار اکثر این قدرتهاست و برای همین با تمدد چنین طرح‌هایی چون شبکه نقطه آبی (BDN)، دنیای بهتر را دوباره بسازید (Build Back Better World /BrW) آمریکا، مشارکت برای زیرساخت‌های با کیفیت (EPQI) ژاپن، «نیت و رشد برای همه» هند، گفت‌وگوی امنیتی چهارجانبه (کواد) و لینکژ سبز زیر تایوان روبه‌رو هستیم.

نشان دادن دروازه جهانی صرفا به‌عنوان پاسخی به BRI، دفع در نظر گرفتن منافع استراتژی و تاکتیک‌های اتحادیه اروپا در شرایط متحول کنونی خواهد شد. بنابراین نقطه شروع تحلیل روی دروازه جهانی باید اتحادیه اروپا و خود کشورهای عضو آن باشد نه چین. دروازه جهانی از منظری وسیع‌تر، به‌عنوان نشانه‌ای از واکنش اتحادیه اروپا به جهان در حال تغییر، قابل درک است. این اتحادیه در حال بازنگری استراتژی و تاکتیک‌های خود، با توجه به تحول نظم بین‌المللی و تغییر قدرت جهانی در عرصه ژئوپلیتیک است. حمله روسیه به اوکراین این بازنگری را تشدید کرده و بر ضرورت کاهش وابستگی به چین در زنجیره تامین از یک‌سو و کاهش کسری تجاری شدید با این کشور از سوی دیگر افزوده است. با این وجود، اگر اتحادیه اروپا بخواهد با چین در جهان در حال توسعه رقابت کند، باید به دنبال هم‌افزایی با سایر شرکاء در دوگانه غرب باشد. در همکاری متقابل است که آنها می‌توانند یک بسته مالی قابل توجه که وزنه تعادلی جدی برای BRI چین باشد ارائه کنند که به نظر می‌رسد اتفاقی که در نشست امسال گروه ۷ با مدرقی برنامه موسوم به «همتاک برای توسعه زیرساخت‌ها و سرمایه‌گذاری جهانی» رخ داد در همین راستاست.

در پایان اینکه در حال حاضر ارزیابی کارایی استراتژی دروازه جهانی دشوار است و نتیجه آن به بسیاری از متغیرهای دیگر وابسته است. اما تردیدی نیست که دروازه جهانی چند تغییر کلیدی را نشان می‌دهد: اجماع تقویت‌شده در میان رهبران اروپایی برای فراتر رفتن از یک قدرت «هنجاری» باشد. اما در «سرا» و آنچه اثر بروکسل خوانده می‌شود، تقویت نقش ژئوپلیتیکی اروپا در سراسر جهان با تمرکز بر جایلی جدید بین آمریکا و چین و تمرکز جدی و صریح بر منافع اقتصادی و پیگیری آنها در قالب طرح‌های توسعه‌ای.

بهزاد احمدی
Alborz.payam@gmail.com

دانشگاه علوم پزشکی استان خبر داد:

سیر صعودی فوتی‌های کرونا در البرز

رئیس دانشگاه علوم پزشکی البرز گفت: متاسفانه در ۲۴ ساعت گذشته پنج بیمار کووید ۱۹ جان خود را از دست دادهاند و مجموع جان باختگان این بیماری در استان به ۶۸۷۰ نفر رسیده است.

به گزارش پیام آشنا، دکتر شهرام صیادی درباره آخرین وضعیت کرونا در البرز، گفت: طی ۲۴ ساعت گذشته منتهی به ۱۱ مرداد ۱۴۰۱، ۴۵ بیمار با علائم کووید ۱۹ در مراکز درمانی استان بستری شدهاند.

وی افزود: مجموع کل موارد بستری شامل قطعی، محتمل و مشکوک از ابتدای شیوع کرونا تا کنون در استان البرز ۸۹ هزار و ۵۶۳ نفر است.

صیادی با بیان اینکه در حال حاضر تعداد ۲۵۶ نفر شامل موارد قطعی، محتمل و مشکوک در مراکز درمانی بستری هستند افزود: از این تعداد، ایتلای ۱۲۵ نفر به بیماری کووید ۱۹، تا این تاریخ قطعی شده است.

وی افزود: متاسفانه در ۲۴ ساعت گذشته پنج بیمار کووید ۱۹ جان خود را از دست دادهاند و مجموع جان باختگان این بیماری در استان به ۶۸۷۰ نفر رسیده است.

صیادی در پایان تصریح کرد: خوشبختانه از ابتدای شیوع کرونا تاکنون ۸۲ هزار و ۴۳۵ نفر از مراکز درمانی ترخیص شدهاند.

سردار محمدیان خبر داد:

کشف انبار لوازم پزشکی مصرفی قاچاق در البرز

فرمانده انتظامی البرز از شناسایی یک انبار دارای بیش از ۹۸۱ هزار عدد تجهیزات مصرفی پزشکی در منطقه گرمدره کرج استان البرز خبر داد.

به گزارش پیام آشنا، سردار عباسعلی محمدیان گفت: ماموران پلیس امنیت اقتصادی با انجام اقدامات اطلاعاتی از نگهداری تعداد قابل توجهی لوازم مصرفی پزشکی قاچاق در یک انبار در منطقه گرمدره کرج مطلع و بررسی موضوع را در دستور کار خود قرار دادند.

وی افزود: پس از انجام تحقیقات میدانی و اطمینان از صحت اطلاعات، مأموران با هماهنگی مقام قضائی با همراهی عوامل اداره صمت به انبار مورد نظر اعزام و در بازرسی از محل ۹۸۱ هزار و ۷۱۹ عدد انواع تجهیزات مصرفی پزشکی قاچاق کشف شد.

سردار محمدیان با بیان اینکه کارشناسان ارزش اقلام مکشوفه را حدود ۲۰ میلیارد ریال عنوان کردهاند، گفت: یک متهم در این زمینه دستگیر و برای انجام مراحل اداری به تعزیرات حکومتی معرفی شد.

معاون کمیته امداد استان خبر داد:

افتتاح آشپزخانه‌های طرح اطعام حسینی در البرز

معاون توسعه مشارکت‌های مردمی کمیته امداد امام (ره) استان البرز گفت: در راستای اجرای طرح اطعام حسینی و رسیدگی به سفره معیشت نیازمندان البرزی، ۲۷۴ آشپزخانه در سطح استان فعالیت خود را آغاز کردند.

به گزارش پیام آشنا، رضا لشینی با بیان اینکه طرح اطعام و احسان حسینی باهدف اطعام نیازمندان و مددجویان در ماه‌های محرم و صفر اجرایی می‌شود، گفت: طبخ یک میلیون و ۶۰۰ هزار پرس غذای گرم و توزیع ۱۰۰ هزار سبد کالا بین نیازمندان باهم‌افزایی مراکز نیکوکاری و کمک خیران در ایام محرم و صفر هدف‌گذاری شده است.

وی افزود: بامعنظور اجرای طرح اطعام حسینی و رسیدگی به سفره معیشت نیازمندان البرزی تعداد ۲۷۴ آشپزخانه در سطح استان فعالیت خود را آغاز نمودند. معاون توسعه مشارکت‌های مردمی کمیته امداد امام (ره) البرز با اشاره به اینکه طرح اطعام و احسان حسینی در این استان همزمان با سراسر کشور به مرحله اجرا درآمده گفت: با توجه به همه‌گیری ویروس کرونا و به‌منظور جلوگیری از انتشار این بیماری ضمن رعایت کلیه پروتکل‌های بهداشتی در تمامی آشپزخانه‌های اطعام حسینی، این نذورات با هماهنگی گروه‌های جهادی، بسیج، هیات‌ها تکایا و با محوریت مراکز نیکوکاری بین مددجویان و نیازمندان البرزی توزیع می‌شود.

لشینی گفت: مراجعه حضوری به ۱۳ دفتر کمیته امداد امام (ره) و ۴۰۰ مرکز نیکوکاری طرف تعامل با این نهاد در استان البرز، تماس با شماره تلفن ۲۶۳۲۸۲۶۴۷۱ و واریز کمک نقدی به شماره کارت ۶۰۳۷۹۹۷۹۵۰۰۳۰۵۷۸ راه‌های مشارکت مردم نیکوکار در این طرح است.

در جلسه کمیته برنامه‌ریزی چهارباغ مطرح شد:

ساخت بیمارستان چهارباغ در اولویت است

فرماندار چهارباغ بیمارستان چهارباغ و ارتقای سرانه‌های درمانی را از اولویت‌های این شهرستان اعلام کرد.

به گزارش پیام آشنا به نقل از ایسنا، داوود جعفری در جلسه کمیته برنامه‌ریزی شهرستان چهارباغ با تاکید بر نوپا بودن شهرستان، بیان کرد: شهرستان نوبنیان چهارباغ باید نگاه ویژه‌ای از طرف مسئولین داشته باشد تا بتوان به توسعه برسد.

جعفری افزود: نگاه ویژه را برای شهرستان انتظار داریم و این شهرستان دارای ظرفیت های بزرگی است که می تواند با تخصیص اعتبارات به شکوفایی برسد.

این مسئول در ادامه گفت: اجرای طرح آبخیزداری در منابع طبیعی و اجرای کانال انتقال آب کردان باید کد پروژه تعریف شود.

وی در ادامه گفت: پیگیری و اجرای پروژه های ورزشی، فرهنگی، آموزشی، زیرساخت های آب و فاضلاب و برق، آبخیزداری و کشاورزی، پروژه های دانش بنیان، بیمارستان چهارباغ و سرانه‌های درمانی از جمله اولویت های شهرستان چهارباغ است.

فرماندار شهرستان چهارباغ در پایان گفت: برنامه ریزی برای رشد کشور در دولت سیزدهم در دستور کار است و با حمایت‌های دکتر عبدالهی استاندار محترم و نماینده‌محترم مجلس شورای اسلامی گام‌ها مشکلات شهرستان را برخواهیم کرد.

اعتراض مردم به قطعی اینترنت باید پیگیری شود

نماینده مردم بابل در مجلس ضمن قدردانی از وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات بابت زمینه‌سازی برای راه‌اندازی شبکه ملی مجازی، از وی خواست تا اعتراضات مردمی پیرامون قطع اینترنت را پیگیری کند.

به گزارش پیام آشنا، مهدی سعادتی نماینده مردم بابل در مجلس شورای اسلامی دیروز در نشست علنی مجلس در تذکری شفاهی خطاب به وزیر اقتصاد و امور دارایی، گفت: اعلام کردیم خط قرمز ما و رئیس‌جمهور عدم گرانی نان است، نان به شدت گران شده و عدم نظارت بر موضوع نان باعث نارضایتی مردم شده است و این موضوع باید به سرعت حل شود.

نماینده مردم بابل در مجلس به تذکر دیگری به وزیر جهاد کشاورزی، عنوان کرد: هرچه سریع‌تر نسبت به اعلام ممنوعیت واردات برنج در فصل برداشت اقدام شود و با کارخانجات شالیکوبی دارائی که بین ۳۰۰ تا ۳۵۰ درصد گران کردهاند برخورد شود.

وی همچنین از وزیر صنعت، معدن و تجارت بابت تکمیل خط تولید خودروی خزر قدردانی کرد.

سعادتی بر لزوم اجرای مصوبات رئیس‌جمهور و پیگیری سریع کمبود دارو و داروخانه‌ها تأکید کرد.

وی ضمن قدردانی از وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات بابت زمینه‌سازی برای راه‌اندازی شبکه ملی مجازی، از وی خواست تا اعتراضات مردمی پیرامون قطع اینترنت را پیگیری کند.

تشکیل وزارت بازرگانی باید لایحه محور باشد

نایب رئیس کمیسیون اجتماعی مجلس گفت: دولت می‌خواهد لایحه تشکیل وزارت بازرگانی را جداگانه ارائه دهد، منتظر این لایحه و معرفی وزرای جدید هستیم؛ تاکید بر این است که این موضوع لایحه‌محور پیش رود.

به گزارش پیام آشنا به نقل از مهر، ولی اسماعیلی نایب رئیس کمیسیون اجتماعی مجلس شورای اسلامی در رابطه با تفکیک وزارت صمت و تشکیل وزارت بازرگانی، گفت: منتظر لایحه دولت برای تشکیل وزارت بازرگانی هستیم. ما مصوبه‌ای تحت عنوان تشکیل وزارت بازرگانی از مجلس قبل داریم که بررسی شده و شورای نگهبان نیز در ایراد ساختاری به این مصوبه گرفته است.

وی با اشاره به ایرادات شورای نگهبان بر مصوبه تشکیل وزارت بازرگانی در مجلس قبل، افزود: باید شرح وظایف وزارت بازرگانی از وزارت صمت و وزارت جهاد کشاورزی احصا شود تا رفع ایراد شود. نایب رئیس کمیسیون اجتماعی مجلس اظهار کرد: جلسانی در این زمینه برگزار کردیم و مورد اولیه بررسی شد و در نهایت نامه موافقت دولت با تشکیل وزارت بازرگانی را دریافت کردیم. دولت بار مالی آن را پذیرفته است. بنابراین منع قانونی برای این کار نداریم. اسماعیلی با بیان اینکه دولت می‌خواهد لایحه‌ای جداگانه برای تشکیل وزارت بازرگانی به مجلس ارائه دهد، گفت: ما منتظر لایحه دولت و معرفی وزرای جدید هستیم؛ تاکید بر این است که این موضوع لایحه محور پیش برود.

وی تشکیل وزارت بازرگانی را از نیازهای کشور دانست و عنوان کرد: با توجه به ساختار معیوب توزیع که داریم، تعهدات متوجه متولی اصلی است: وزارت جهاد و صمت مسئولیت آن را نمی‌پذیرند و توزیع در کشور متولی ندارد.

نایب رئیس کمیسیون اجتماعی مجلس تصریح کرد: تشکیل وزارت بازرگانی نیاز کشور در شرایط کنونی است. برای روابط خارجی و تقویت ارتباط با همسایگان و خنثی‌سازی تحریم‌ها وجود دارین‌های اقتصادی تشکیل این وزارتخانه ضرورت دارد.

اسماعیلی گفت: این طرح مخالفان و موافقانی دارد، اما تصویب آن در مجلس شورای اسلامی، جایی برای مخالفت و موافقت باقی نمی‌گذارد.

رئیس جمهوری در مجمع عمومی سازمان ملل حاضر می‌شود

سخنگوی دولت از آغاز برنامه‌ریزی‌ها برای حضور و سخنرانی رئیس جمهوری در مجمع عمومی سازمان ملل متحد خبر داد.

به گزارش پیام آشنا، علی بهادری جهرمی در نشست خبری خود در پاسخ به پرسشی، مبنی بر اینکه آیا رئیس جمهوری در نشست عمومی سازمان ملل متحد حضور خواهد یافت یا خیر، اظهار کرد: برنامه‌ریزی‌های مقدماتی برای این امر صورت گرفته است. سخنگوی دولت همچنین با اشاره به اقدامات صورت گرفته برای بهبود وضعیت معیشتی بازنشستگان اظهار کرد: پیرو دستور رئیس‌جمهوری برای پیگیری بهبود وضعیت معیشتی بازنشستگان و پس از برگزاری نشست‌های مکرر معاون اول با نمایندگان بازنشستگان، هیات دولت برای تعیین تکلیف افزایش حقوق بازنشستگان اختیارات خود را به وزرای عضو هیات امنای سازمان بازنشستگی تامین اجتماعی تفویض کرد و وی با اشاره به اقدامات دیگر دولت در راستای اجرای قانون جوانی جمعیت، تاکید کرد از ابتدای امسال تاکنون تعداد ۲۱۷ هزار فقره وام فرزندآوری به مبلغ بیش از ۸۶ هزار میلیارد ریال و بیش از ۳۲۰ هزار فقره وام قرض‌الحسنه ازدواج به مبلغ ۴۴۰ هزار میلیارد ریال به متقاضیان پرداخت شده است. بهادری جهرمی افزود: بیش از ۲۳۰ هزار خودرو در طرح‌های فروش خودرو-ارزان به طرح جوانی جمعیت تخصیص داده شده که نزدیک به ۱۰۰ هزار نفر تکمیل وجه داشتند و ثبت نام‌شان نهایی شده است. سخنگوی دولت همچنین با اشاره به حضور میدانی مسئولان در رسیدگی به مسیل‌زدگان، گفت: دولت اعتقاد دارد حضور مسئولانه دولت‌مردان در صحنه مشکلات یک تکلیف و وظیفه برای مدیران اجرایی است و این دولت هرگز تماشاگر مشکلات مردم نیست و اعتقاد دارد برای حل مسائل باید در میدان عمل باشد. وی در پاسخ به پرسشی درباره اینکه چرا با وجود هشدارهای جدی درباره وقوع سیل اقدامات پیشگیرانه مورد توجه قرار نگرفته، تصریح کرد: تمام هشدارها داده شده بود و حتی اقدامات پیشگیرانه نیز صورت گرفته اما حجم بارش‌ها بالا بوده و سیل به راه افتاده است؛ توجه به اقدامات پیشگیرانه در این گونه حوادث نیازمند مشارکت همگانی است.

یادداشت

دانش بنیان ها و دیپلماسی اقتصادی

محصولات دانش بنیان براساس ارزش افزوده و پیچیدگی‌های حقوق مالکیت فکری از انحصار برخوردارند تا جایی‌که با توجه به تکنولوژی‌های پیشرفته‌ای که در این محصولات به کار گرفته شده، کشورها اهمیت خاصی را برای اقتصاد دانش بنیان قائل هستند. در این بین با توجه به اینکه کالاهای دانش بنیان دارای ریسک سرمایه گذاری درپهره وری و همچنین مستعد وجه فرامالی هستند، از این رو تعاملات بین المللی و طراحی یک دیپلماسی متناسب با این محصولات ضروری است.

در این یادداشت به ابعادی از دوگانه اقتصاد دانش بنیان و گسترش مرلوبت منطقه‌ای و جهانی پرداخته شده است:

الف- گامی در تجاری سازی دانش بنیان‌ها؛ با توجه به اینکه در فناوری‌های نوینی همچون استارت‌آپ‌ها، کارخانه‌های نوآوری، پارک‌های علم و فناوری، مراکز رشد و اقتصادهیم جدیدی وجود دارد تجاییکه، جوزف نای، سیاستمدار برجسته آمریکایی در سال ۲۰۰۴ از جمله مهم‌ترین کارکردهای دیپلماسی علمی را حل چالش‌های جهانی مرتبط با افزایش جمعیت، مسائل زیست محیطی، غذا، انرژی، منابع و فقر عنوان کرد که نیازمند همکاری‌های بین‌المللی هستند. در این بین در رویکرد تکنیکال، کاربردی و مسائل مرتبط با دانش بنیان‌ها، بازار و تجاری‌سازی از ابتدای تعریف کارکردهای دیپلماسی مد نظر بوده و فعالان بخش خصوصی و بنگاه‌های فناورانه نقش کلیدی ایافامی کنند.

به عنوان نمونه داروهای بیولوژیکی، نازک‌ترین و قوی‌ترین گوشی‌های موبایل و ریزترین ذرات کاتالیستی نانو توسط شرکت‌های چندملیتی و با هدف فتح بازارهای دیگر کشورها تولید می‌شود و اقتصاد دانش بنیان با دیپلماسی اقتصادی آن کشورها رابطه‌ای تنگاتنگ دارد.

ب-دیپلماسی عملیات محور؛ در حالیکه یکی از راه‌های برون رفت از فشارهای تحریم، توسعه صادرات غیر نفتی است، در این میان از اصلی ترین راهبردهای کلان، ورود شرکت‌های فنی و مهندسی چه در حوزه نرم افزار و سخت افزار و چه در حوزه خدمات فنی و مهندسی به بازارها، تعاملات مناسب منطقه‌ای و بین المللی است. البته از لحظه شروع مقدمات یک صادرات تا عملیاتی شدن آن ممکن است چند سال طول بکشد و نیاز به پایداری روابط سیاسی و بین المللی دارد و خوشبختانه بسترهای حقوقی این مهم فراهم است و در ماده ۹ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار تاکید شده که: «وزارت امور خارجه موظف است ظرفیت‌های روابط خارجی و نمایندگی‌های سیاسی کشور در خارج را در خدمت تولیدکنندگان داخلی و سرمایه‌گذاران در ایران و به ویژه صادرکنندگان کالاها و خدمات قرار دهد».

براساس این دو مقدمه پرواضح است که همزمان با گسترش فرآیند جهانی شدن و وابستگی متقابل بین کشورها، اقتصاد تبدیل به عنصری تأثیرگذار در روابط کشورها با یکدیگر شد و دیپلماسی اقتصادی را که منبعث از همکاری‌های اقتصادی به خصوص در زمینه فناوری‌های نوظهور میان کشورهاست، دیپلماسی فرن بیست و یکم قلمداد می‌کنند.

اکنون با تاکید بر این محور ها، پیشنهادهایی برای افزایش اقتدار ملی و فتح بازارهای کشورهای دیگر برای محصولات دانش بنیان وطنی مطرح می‌شود:

۱- سامانه‌های آنلاین صادرات فناوری؛ برای توسعه مبادلات جهانی و در اولویت آنهاد بازار کشورهای همسایه که ظرفیت توسعه تجاری سازی زیست‌بوم فناوری و نوآوری کشور را فراهم می‌کنند، سامانه آنلاین صادرات محصولات دانش بنیان می‌تواند این روند را تسهیل کرده و انگیزه بخش خصوصی را هم برای مشارکت در جهانی سازی محصولات دانش بنیان ایرانی در چندان کند. البته معاونت علمی‌وفناوری ریاست‌جمهوری، اقدماتی را در همین رابطه، در دست انجام دارد و به نظر تسریع در این مهم، بیش از پیش مورد انتظار است.

۲- تعامل پایدار اقتصاد و سیاست خارجی؛ دستگاه سیاست خارجی و متصدیان شرکت‌های دانش بنیان در جهانی که تکنولوژی‌های اطلاعاتی ارتباطاتی از عوامل توسعه و گسترش نوآوری، خلاقیت، کارآفرینی و تیزهوشی در سطح اقتصادی و بازار ذکر شده و بیش از گذشته منابع حکمرانی خوب و توانمندیهای اجتماعی، سیاسی و اقتصادی کشور محسوب می‌شوند، از جمله ملزومات توسعه صادرات فناوری‌های ایرانی هستند که روابط مناسب و همکاری‌های ثمربخش این دو نهاد برای کشور حائز اهمیت است.

۳- آموزش پذیر بودن دیپلماسها؛ دستگاه دیپلماسی اگر بتواند در کنار توجه به قدرت نفوذ منطقه‌ای و بین المللی، از نقش متخصصان، دانشمندان و کارآفرینان در تنظیم روابط دیپلماتیک، برای دستیابی بیشتر و بهتر به شبکه‌های اجتماعی، کمک به گسترش انقلاب اطلاعات و ارتباطات و بهره‌گیری از انواع بازیگران غیردولتی نظیر شرکت‌های خصوصی و دانش بنیان بهره مند شود در دیپلماسی اقتصادی نهاد سیاست خارجی کشور، نقش آفرینی مناسبی داشته است.

۴- پیوستن به معاهدات و موافقت نامه‌های منطقه‌ای؛ به منظور تسهیل و ساده سازی مقررات و فرآیندهای تجارت فرامرزی در حوزه صادرات محصولات دانش بنیان، پیوستن به اسناد بین المللی یکی از راهکارهاست که البته به طور نمونه ایران به‌عنوان یکی از اعضای کمیسیون اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل متحد در آسیا و اقیانوسیه (اسکاپ)، موافقتنامه منطقه‌ای تسهیل تجارت بدون کاغذ فرامرزی در منطقه آسیا و اقیانوسیه را امضا کرده و به‌عنوان پنجمین کشور بعد از رمنستان، بنگلادش، کامبوج و چین، به این موافقتنامه پیوست و از ثمرات آن می‌توان به شکل‌گیری چارچوب‌های قانونی و فنی مؤثر و مبتنی بر استانداردهای بین‌المللی روز دنیا در سیستم تجارت الکترونیکی کشور و ایجاد زمینه یکسان سازی مقررات تجاری در سطح بین‌المللی اشاره کرد.

سرانجام اینکه ایران اسلامی در سال «تولید؛ دانش‌بنیان، اشتغال‌آفرین»، براساس اعلام مدیر توسعه اکوسیستم صندوق نوآوری و شکوفایی توانسته از نزدیک به ۶ هزار و ۷۰۰ شرکت دانش‌بنیان، تقریبا ۴۰۰ شرکت را وارد حوزه صادرات و در شاخه‌های مختلف وارد گرفته تافناوری اطلاعات، شرکت‌های اروپایی و آمریکایی را متعجب و دارای رقیب جدی کند، اما برای چند برابر شدن صادرات محصولات دانش بنیان تلاش دو محور دانش بنیان‌ها و دیپلماسی‌ها لازم به نظر می‌رسد.

امیرخداداد همدانی
مدرس دانشگاه و حقوقدان فناوری‌های نوین
Alborz.payam@gmail.com